

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **Z. N.**, zast. JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem, se sídlem Bolzanova 1, 115 03 Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 9 Az 31/2003 – 46 ze dne 3. 12. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba (opravný prostředek) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-1517/VL-10-P11-2001 ze dne 29. 4. 2002. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě (opravném prostředku), která směřovala proti uvedenému rozhodnutí žalovaného, stěžovatelka v obecné rovině namítala porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a 5 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád). Důvody, pro které spatřuje naplnění označených ustanovení, obsáhle rozvedla v samostatném podání; zejména uváděla národnostní a ekonomické problémy, které přičítala své ruské národnosti.

Požadovala, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Následným rozsudkem Městského soudu v Praze byla žaloba zamítnuta. Ve vztahu k souzené věci zejména z odůvodnění rozsudku vyplynulo, že Městský soud v Praze dospěl obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka neuváděla relevantní důvody pro udělení azylu. Stěžovatelka uváděla toliko obecná tvrzení o pronásledování v domovské zemi, která však nijak neprokázala, resp. nedoložila, přičemž stejně tak uváděné skutečnosti nevyplynuly ani z dokladů, které měl správní orgán o domovské zemi stěžovatelky k dispozici. Z hlediska uváděných důvodů se pak Městský soud v Praze zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že stěžovatelka nenaplňuje skutkové podstaty pro udělení azylu vymezené zákonem o azylu; nebylo prokázáno, že by byla pro svou národnost pronásledována. Městský soud v Praze neshledal ani namítané porušení správního řádu, a shodně se žalovaným neshledal ani překážky vycestování. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, a to z důvodů vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítala, že soud neadekvátním způsobem zhodnotil důvody pro udělení azylu, když tyto důvody hodnotil jako důvody soukromé, přičemž si stejně jako žalovaný správní orgán neuvědomil, že existence některých soukromých problémů může dosáhnout stejné intenzity jako důvody vymezené zákonem o azylu. Doplnila, že v domovské zemi dochází k upřednostňování občanů kazašské národnosti. Uvedla dále, že soud, resp. žalovaný správní orgán, měl posoudit, zda „ústrky, jimž byla stěžovatelka vystavena, mají základ v samotné státní politice“. Zpochybňovala možnost obrátit se na nevládní organizace. Závěrem uvedla, že skutečnost, že o azyl nežádala bezprostředně po příjezdu na území České republiky, vysvětluje tím, že se domnívala, že pokud bude mít práci nebo bude podnikat a bude dodržovat právní předpisy, může se v České republice legálně zdržovat.

Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatelka požadovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena soudu k dalšímu řízení a rozhodnutí.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Z důvodu, že stěžovatelka za tyto důvody označila důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a) a b), zabýval se Nejvyšší správní soud naplněním těchto stížnostních důvodů.

Význam prvního z uvedených důvodů, t. j. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy „nesprávného posouzení právní otázky soudem“, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takováto pochybení v rozhodnutí Městského soudu v Praze však Nejvyšší správní soud neshledal.

Dále je třeba se vyjádřit k dopadu dalšího důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., počítajícího s tím, že došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K významu první části (došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu) je třeba podle Nejvyššího správního soudu uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Význam další části označeného písm. b) § 103 odst. 1 s. ř. s. („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadané rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí. K poslednímu možnému porušení z tohoto zákonného ustanovení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Ani jeden z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. však Nejvyšší správní soud neshledal.

Po přezkoumání Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Městský soud v Praze správně vyšel ze skutkového a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování žalovaného správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tak rozhodnutí Městského soudu dostatečně opírá o důvody, které opodstatňují dospět k předmětnému výroku.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z předloženého správního spisu přitom Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 24. 2. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém výslovně uvedla, že o azyl žádá z národnostních důvodů; z důvodu své ruské národnosti byla v Kazachstánu napadána, nemohla najít práci. Z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 3. 10. 2001 pak vyplynulo, že stěžovatelka o azyl žádá proto, že v Kazachstánu vznikly takové podmínky, že se tam nedalo žít, šlo o národnostní problémy Rusů. V České republice již pobývala dvakrát, poprvé v letech 1983 - 1985, kdy pracovala u S. a. v O. ve vojenské jídelně, a dále v letech 1998 – 1999, kdy zde založila firmu. Poté se vrátila do Kazachstánu kvůli léčení (její bývalý manžel jí rozbil hlavu). Zpět do České republiky přijela v březnu 2000. Z protokolu dále vyplynulo, že o azyl stěžovatelka nepožádala ihned po příjezdu na území České republiky, neboť jak uvedla, o této možnosti nevěděla. Se svými problémy ohledně národnosti se v Kazachstánu na nikoho neobrátila, problémy s policií neměla. Uvedla, že ze strany státních orgánů pronásledování není, současně uvedla, že když se obrátila na policii, tak jí řekli, zda jí nestačí lékař.

Z obsahu spisu tedy nevyplynulo, že by se stěžovatelka se svými problémy účinně obrátila na místní či jim nadřízené orgány, nebo se je pokusila jinak účinně řešit; stejně tak nedoložila o údajném pronásledování z národnostních důvodů žádné důkazy, toto pronásledování přitom ani nevyplynulo z dokladů, které měl správní orgán k dispozici.

K námitce stěžovatelky, v níž poukazuje na to, že bylo právě na soudu i na správním orgánu zvážit situaci v zemi původu stěžovatelky a posoudit, zda ústrky, jímž byla stěžovatelka vystavena, mají základ v samotné politice státu, a dále, zda případné stížnosti na diskriminaci její osoby adresované státním orgánům mohly být úspěšné, uvádí Nejvyšší správní soud, že uvedené skutečnosti byly vyčerpávajícím způsobem posouzeny jak správním orgánem, tak i soudem. Předně je třeba poukázat na to, že správní orgán již v odůvodnění svého rozhodnutí vycházel z informace Ministerstva zahraničních věcí, podle níž na území Kazachstánu žije 500 000 státních příslušníků Ruské federace a počet občanů s ruskou národností se odhaduje na 5 000 000. Pracovníci Zastupitelského úřadu České republiky v Alma Atě se nikdy nesetkali s diskriminací kohokoliv na základě národnosti nebo státní příslušnosti. Podle uvedené zprávy uvádí Ústava, že „před zákonem a soudem jsou si všichni rovni. Nikdo nesmí být předmětem jakékoliv diskriminace z důvodu svého původu, sociálního postavení, zaměstnání, majetkové situace, pohlaví, rasy, národnosti, jazyka, vztahu k náboženství, přesvědčení, místa bydliště nebo jiných okolností.“

Z uvedeného tedy plyne, že stěžovatelkou uváděné ústrky (které se ovšem nevztahovaly přímo k její osobě) nemají tak zcela podklad ve výše uvedeném dokladu o zemi původu. Rozhodně nelze tvrdit, že by měly základ v samotné politice státu, jak uvádí stěžovatelka.

Dále nutno uvést, že z dosavadního řízení plyne, že se stěžovatelka se svými potížemi neobrátila se žádostí o pomoc k příslušným orgánům její vlasti. Za této situace lze jen stěží zvažovat, zda takové stížnosti by mohly být úspěšné, či nikoliv.

Pokud správní orgán a poté i Městský soud v Praze vycházely ve svých závěrech rovněž z právních úvah uvedených v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, č. j. 7 A 754/2000 - 28, použily tuto formu argumentace k objasnění výkladu pojmu „pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu“. Nutno však zdůraznit, že jak soud, tak i správní orgán dospěly ve svých úvahách k závěru, že s ohledem na posouzení výpovědi stěžovatelky, jejích osobních poměrů a informací o zemi původu nebylo možno dovodit, že jde o jevy státní mocí vyvolané, tajně podporované či vědomě trpěné a nedostatečně potlačované.

Stěžovatelce byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámila, vyjádřila se k němu, resp. navrhla jeho doplnění. Této možnosti nevyužila. Stěžovatelka byla rovněž v průběhu pohovoru vyrozuměna o tom, jaké informace, dokumenty má správní orgán k dispozici při posuzování situace v domovské zemi; stěžovatelka seznámení s těmito informacemi, dokumenty, odmítla, ani je nijak nedoplnila.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i Městský soud v Praze, a jejich závěr o tom, že stěžovatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Obecné tvrzení o pronásledování z národnostních důvodů, bez prokázání existence takového pronásledování, navíc za situace, kdy se stěžovatelka účinně neobrátila se svými problémy na domovské orgány, ostatně toto pronásledování ani neprokázala a stejně tak nevyplynulo z relevantních dokladů o domovské zemi stěžovatelky, nelze ani podle Nejvyššího správního soudu podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody. Stejně tak nelze odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatelka o azyl nepožádala bezprostředně po příjezdu na území České republiky.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž Městský soud v Praze správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Po skutkové ani právní stránce tak nechybí ani logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro něj. Stejně tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo k nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Na základě výše uvedeného tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčit v konkrétních námitkách týkajících se neudělení azylu, neb označené důvody nelze podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody, přičemž všechny relevantní skutečnosti byly správním orgánem řádně zjištěny a soudem pak v souladu se zákonem přezkoumány. Převedeno na konkrétní tvrzení stěžovatelky tak Nejvyšší správní soud uvádí, že Městský soud v Praze adekvátním způsobem zhodnotil všechny důvody pro udělení azylu; s jeho závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a odkazuje na ně.

Nejvyšší správní soud s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledovaní za uplatňování politických práv a svobod, resp. z důvodu odůvodněného strachu

z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným, které však v souzené věci nenastalo.

Po porovnání všech námitek a jich doplňujících tvrzení stěžovatelky s významem jednotlivých důvodů, pro které lze kasační stížnost přisvědčit, došel Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění ani jednoho z důvodů upravených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) nedošlo. Z procesní opatrnosti se Nejvyšší správní soud zabýval i případným naplněním jiného stížnostního důvodu upraveného v § 103 odst. 1 s. ř. s., tedy písm. c) a d), kdy porovnával tvrzení stěžovatelky i s dopady těchto ustanovení, avšak ani naplnění jiného stížnostního důvodu neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 27. června 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu